

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota

Kiadóhivatal

Belv. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgönyeim: Közlöny, Arad

Telefonszám

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egyes évre 840 Le
Fél évre 420 Le
Negyed évre 210 Le
Havonta 70 LeHirdetések díjazás szerint
Magjelenik naponta reggelEgyes szám ára 4 lej, vasárnap
5 lej. Buorestban 50 banival
több.

A pénzügyminiszter,

aki már fietek óta tárgyal vezetõ angol és francia pénzügyi körökkel, most Londonban igen kedvezõen nyilatkozott utjának eredményérõl. Romániának elõbb vagy utóbb mégis csak meg kell kapnia a nagy külföldi kölcsönt, ami már hónapok óta esedékes és amely végre mégis csak szanál bizonyos közgazdasági bajokat. Románia gazdasági regenerációjának egyik hamar megnyilatkozó és nagyfontosságú jele lesz fizetési eszközének a feljavulása. Bár Zürich és Páris még a várakozás álláspontján áll, de a közgazdasági élet szeizmográfiája már érzi a lej magáhoztérésének elõregzését. Pénzünk megjavulása nem fog váratlanul érkezni. A pénzügyminiszter és egy ízben a miniszterelnök is ismételtén kijelentették, hogy a román valutát stabilizálni fogják, elõbb azonban el kell foglalnia azt az árfolyamnívót, amely Európa közgazdasági életében Romániát megilleti.

A lej elõrelátható javulásával komolyan számolnia kell kereskedõnek, vállalkozónak és mindenkinek, aki üzletét hitel igénybe vételével bonyolítja le. De semmi körülmények között sem szabad megelégedezni a pénz javulási krízisének idején sem arról, hogy a ma száz lejért vásárolt aruért holnap esetleg csak ötven lejt kaphat a kereskedõ. Hátrányos lehet a helyzet arra, akinek lejtartozásai vannak és elõnyös azok számára, akik külföldi valutában adósok. A pénzügyi kormány, amelyben számító és a közgazdasági életet alaposan ismerõ emberek ülnek, — bizonyára, legalább is az elsõ idõben kezében tartja majd a pénz javulási folyamatának kemény kezét igénylõ gyepöljõt és a figyelme mindenre ki fog terjedni. Intõ tanulságul áll elõtünk a cseh példa, ahol minden korlátozás és fék nélkül engedték feljavulni a cseh koronát, amely Zürichben tíz nap alatt 4 centimes ról 19-re szaladt fel és ezzel a gyors emelkedésével ugyszólván tönkretette a cseh kereskedõk ötven százalékát.

Hangsúlyozzuk: még nem befejezett tény a lej annyira várt feljavulása, egyelõre csak biztató pénzügyminiszteri nyilatkozattal állunk szemben, de szükségét érezzük annak, hogy felvessük ezt a fentebb vázolt eshetõséget. Ugyanekkor azt is hangsúlyozzuk, hogy az intõ szó sohasem jöhet elég korán. Óvatosság a hitel-igénylõk részérõl és hasonló óvatosság és bölcs elõrelátás a pénzügyi kormány részérõl. Ezek lehetnek csak kísérõl a lej annyira várt feljavulásának

Sikerrel járt

a pénzügyminiszter londoni útja.

Bratianu Vintilla megelégedett. — Garanciákat ad a külföldi tőkének.

(London, január 28.) A Reuter-ügynökség jelentése szerint Bratianu Vintilla román pénzügyminiszter tegnap meglátogatta Churchill angol pénzügyminisztert, aki elõtt ismertette Románia pénzügyi és gazdasági helyzetét kapcsolatban a jóvátételi problémával. Kifejtette, hogy Romániának még husz évig kell várnia az osztrák, magyar és bolgár jóvátételi fizetésekre, ezzel szemben Romániától a szövetségesek a felszabadított területek adósságainak

azonnali megfizetését igénylik. — Emlékeztette a angol pénzügyminisztert arra is, hogy Románia aranykészletét a bolsevikiek elkobozták, ami szintén tekintetbe vevendõ az ország pénzügyi helyzetének megítélésénél. Ami a külföldi tőke közremûködését illeti, Románia hajlandó az angol tőkésnek minden garanciát megadni tőkék biztosítására. A pénzügyminiszter, aki ma elutazott Londonból, megelégedetten nyilatkozott angliai tárgyalásainak eredményérõl.

Megnyílik a román—magyar határ
Apátfalvánál.

Budapestrol táviratozzák: A belügyminiszter ma kiadott rendeletével Magyarország határát az eddigi megállapított átkelõhelyeken kívül Románia felé Apátfalván keresztül is megnyitotta. A személy- és áruforgalmat rendészeti szempontból is a vámõrség végzi, amelyre megfelelõ hatáskört ruházták át.

Véres választási harcok Jugoszláviában

Félig agyonverték a bácskai német párt vezérét. — Egyetemi hallgatók tüntetése a szerb kultuszminiszter ellen.

(Belgrád, január 28.) A politikai harc a legteljesebb erõvel dühöng Jugoszláviában, különösen a Bácskában. A harc kifejezést itt a szó legszorosabb értelmében kell venni, mert ugyszólván alig mulik el nap, hogy valamelyik képviselõjelölttel félholtra ne vernék. Tegnap délután is olyan sajnálatos események történtek Novi-Szivac községben, amelynek három súlyos sérülést szenvedett aldozata van, közöttük dr. Krafft a jugoszláviai német párt elnöke is. A véres támadás így történt:

Délután Novi-Szivac községben a német párt nagygyûlést hívott egybe, amelyen meg kellett volna jelennie dr. Krafft volt képviselõnek és a német párt elnökének, ezenkívül dr. Grasszl György volt képviselõnek, a község jelöltjének. Ezer ember gyült össze a nagyvendéglõ termében, de két órai várakozás után széjjeloszlottak, mert a vendégekrõl semmi hír sem érkezett. Kariusz György gazdálkodó a helyi szervezet elnöke éppen a község házára akart menni, amikor a sötétben három ismeretlen szerb férfi megtámadta és olyannyira megverte, hogy ájultan esett össze. Be kellett szállítani a közelben levõ dr. Stricker orvos lakásába. Rövid idõ múlva aztán megérkezett Krafft és Grasszl, akik azonnal fel akarták keresni a súlyosan sérült párttitkárakat. Mig az orvos lakásá-

madták meg és botokkal és bokszerrel agybafebe verték õket. Eszméletlen állapotban õket is bevitték az orvoshoz. Dr. Krafft állapotát életveszélyes. Az esetrõl jelentést tettek a belügyminiszternek. Ugyancsak súlyos zavargások történtek a szomszédos Cservenka németlakta községben, ahol a németek összehívott gyûlését zavargó elemek szétzavarták, miközben többen súlyosan megsebesültek. A németek körében nagy az elkeseredés, hogy politikai jogaik gyakorlásában így akadályozzák meg õket. A kormány erélyes megtorlást helyezett kilátásba.

Nagy tüntetés egy miniszter ellen.

(Belgrád, január 28.) Az egyetem a hagyományokhoz képest az idén is megimmepelte a „Szent Száva” ünnepet a királyi pár, a diplomaták és a kormány tagjainak részvételével. Amikor Príbicevics kultuszminiszter megjelent, a hallgatóság zajos „Le vele” kiáltásokkal és tüntetéssel ellene. Az ünnepség befejezése után az egyetemi hallgatók az összes kijáratokat eláblották és a miniszter csak rendõri fedezettel távozhatott el a teremébõl. Tekintettel arra, hogy a tüntetés a királyi pár jelenlétében ment végbe, politikai körök Príbicevics közeli lemondását várják.

A belgrádi német követ tüntet.

(Belgrád, január 28.) Einhar

sen német követ, értesülve a dr. Krafft német kisebbségi képviselõ elleni merényletérõl, az éjszaka folyamán felkeresie Nincsics külügyminisztert, akit azonban nem talált hivatalában. A „Szent Száva” ünnepség elõtt a német követségi titkár közölte az egyetem rektorával, hogy a német követség, noha hivatalos az ünnepségre, nem jelenhet meg azon a németek elleni támadások, fõleg a dr. Krafft elleni merénylet miatt.

Garanciaszerzõdés
Franciaország és Németország között.

A német kormány tiltakozik a meg-

szállás ellen.

(Páris, január 28.) Herriot miniszterelnök a kamara mai ülésén felszólalt és kijelentette, hogy megvan a lehetõsége annak, hogy Franciaország Németországgal garanciaszerzõdést kössön. Az erre vonatkozó német javaslat megérkezését a legközelebbi napokban várják. Németországnak az antant államok fõvárosaiban levõ nagykövetei ma nyújtották át válaszjegyzéküket a legutóbbi antant-jegyzékre. A válaszjegyzék sainálkozását fejezi ki fõlõtte, hogy a szövetségesek ismét csak ideiglenes választ adtak és nem közölték azokat az okokat, amelyek a kölni zóna kiürítésének elhalasztását tették szükségessé. A jegyzék hangsúlyozza, hogy Németország leszerelése nyilvánvaló, tehát a kölni zónának a békeszerzõdés szerinti idõpontban való kiürítéséhez Németországnak szerzõdésszerû joga van. A jegyzékben hangsúlyozzák, a német birodalmi kormány elvárja, hogy a szövetségesek bizonyító anyagukat mielõbb közölni fogják, mert a jelenlegi helyzet nem felel meg az eredményes politikai együttmûködés érdekeinek.

— Diákkongresszus Budapesten.

Budapestrol táviratozzák: A MEFHOSZ, a Magyar Egyetemi és Fõiskolai Hallgatók Országos Szövetségének hetedik országos diákkongresszusa ma nyílt meg Horthy Miklós kormányzó jelenlétében. A kongresszusra elküldötték meghívottakat az angol, a bajor, az eszt, a finn, az olasz, az osztrák, a török és a japán diákszövetségek is. A kongresszus vasárnap fényes ünnepségek keretében zászlószentelést tart és a felszentelésre kerülõ zászló anyagát a kormányzó felesége vállalta el.

Pör

az aradi gyermekprimadonna körül

(Saját tudósítónktól.) Nem mindennapi pert tüzött ki tárgyalásra az aradi polgári törvényszék. A per szereplőit mind ismerik Aradon, az ügynek különben érdekes előzményvel vannak. Nemrégben Polgár László alvácai fűrdőigazgató, Küri Klárka, az ismert aradi gyermekprimadonna atyjának, Klein Lajos aradi kereskedőnek felajánlotta, hogy egy érdekes magánszámot ír a kis művész nő részére. Az ajánlatot a kereskedő örömmel fogadta és Polgár he is váltotta szavát: „Piroska és a farkas” volt a magánszám címe, a zenéjét Polgár László és Gellért Pál aradi karmester állította össze öleletesen. A blüettet először a Kulturpalotában adta elő a kis művész nő örösi siker mellett. S ez arra készítette Küri Klárit, hogy állandó műsorszámul vegye fel a „Piroska és a farkas”-t. A napokban azonban nagy meglepetés érte az aradi kereskedőt. Levelet kapott Polgár Lászlótól, amelyben megírta, hogy nem elégedett meg az erkölcsi sikerrel és felszólította a kereskedőt, hogy a magánszámért 1500 lej szerzői honoráriumot fizessen ki. A kereskedő megtagadta az összeg fizetését, azzal az indoklással, hogy ő nem rendelte meg a számot, hanem azt Polgár ajánlotta fel. A szerző nem egyezett bele az ügy ilyen módon való elintézésébe és az ügyet bírói utra terelte. Polgári pert indított a kereskedő ellen a honoráriumért és a per tárgyalását az aradi törvényszék február negyedikére tűzte ki.

Magyarországba hozzák IV. Károly fiát?

Prágában azt híresztelik, hogy Miksa főherceg Budapesten tárgyal Ottó hazahozatala ügyében.

(Prága, január 28.) A lapok rendkívül idegesen tárgyalják azt a budapesti jelentést, hogy Miksa főherceg, Károly exkirály öccse Budapestre érkezett s állítólag összeköttetésbe lépett a legitimista körökkel a gyermek Ottó hazahozatala érdekében. A legérdekesebb Benes lapjának a Cseke Slovonak állásfoglalása, amely közli azt, hogy Lipót Szalvátor főherceg Bécsbe érkezett és ott összeköttetésbe lépett az osztrák monarchistákkal és különösen találja, hogy ugyanebben az időben érkezett Magyarországra Miksa főherceg, aki Hohenlohe herceg palotájában szállt meg és a mu-

gyar kormány tudtával tárgyal a legitimistákkal, ami abból is kitűnik, hogy a rendőrség több magasrangú tisztviselőt rendelt ki őrizetére. A Cseke Slovo szerint Miksa főhercegnek ezt az akcióját, amely Ottó hazahozatalára irányul, József főherceg is támogatja. A Vecser arról ír, hogy Bethlen miniszterelnök is támogatja Miksa főherceg akcióját és a szociálistákkal azért akar kibékülni, hogy Ottó hazahozatala minden akadály nélkül történjen.

Budapesti jelentések a legerősebben cáfolják es tendenciózus állításokat monadják a prágai lapok jelentéseit.

„Kispolgárból” Németország kancellárja

A „konzervatív német elegancia” képviselője kormányozza a német birodalmat. — Aki centiméterekkel hódította meg a német előítéletek bagolyvárait.

(Berlin, január 28.) Luther... Az új kancellár... Kis köpcös emberke, aki emberemlékezet óta átlagállást visel széles, vitorlaszerű kórhajtszállal. Általában fütyül a dávára. Tendenciózusan és kihívóan rosszul öltözködik. Ezt akarja mondani: kérem, én hivatalnokember vagyok. Testtel-lelekkel a rosszulöltözködésnek pedig semmi köze sincs a tisztviselőséghez, a bürokrata telkiismeretességhez. Egy ugynevezett kiátkozott, egy forradalmár, egy szocialista husz éven át diktálta a férfi-dívatot Párisban. Paul Dehnel-nek hívták és később nem

átállította, pikémellényei és lakcipói dacára a köztársasági elnök tisztségét, szóval a legtöbb tisztviselőt betöltötte.

Különben — Luthernek igaza van. Ami Franciaországban és Angliában lehetséges, az Németországban alig képzelhető el. Ahogy minden angol politikus magától értetődően a legújabb divatlapok szerint öltözködik, úgy minden német pártmunkás a konzervatív elegancia törvényei szerint intézi az öltözködés súlyos problémáit. Konzervatív elegancia — ez persze paradoxon és kizárólag német használatra készült. Kon-

servatív elegáns az a német polgár, aki új zakóját a háborúelőtti divat ötleitei után készítteti.

Luther mindezek dacára — behúrol — mégsem bürokrata egé-szen. Az új német kancellár még annak idején, ifjúkorában konstataulta, hogy az életet, a kis és nagy akadályokat nem olyan tulaj-ságosan könnyű megküzdni, — ha az embernek nincs más érde-me és kvalifikációja a tehetségén kívül. Különböző körülmények hi-ányoznak még az érvényesülés-ben. Teszem föl: a szülők szeren-csés megválasztása, vagy egy ide-jében történió kitűnő házasság, talán protekció is, esetleg egy szellemesen, pszichológiail eszköz-zéssel kidolgozott poz...

„Az új Luther” — az életraiz-trók kedvenc és színtelen jelzőjét használom, ha megengedik — nem rendelkezett megfelelő szülővel, protekcióval sem és a kitűnő há-zasság máig váratott magára. Már ugy látszott, hogy a színte-len jelzőhöz, amelyről beszéltek, a fiatal ember pályája során újabb színtelen jelzők — a jelentéktelen eredmények kifejezői — járulnak. És most zseniális ötlete támadt a liposai egyetemi hallgatónak, a jog és államtudományok huszon-négyesztendő doktorának. Bele-éltte magát a kispolgári pózába, reprezentánsa lett ennek a vértel-len emlemtípusnak és elhatározta, hogy centiméterenként fogja meg hódítani a kasztok, rendszerek és megcsontosodott dogmák bagoly-várait... Tisztviselő-karriert akart befutni, emóciók és szenzá-ciók nélkül.

Luther 1923. januárjában még esseni polgármester, mikor a fran-cia, Ruhr-megszálló csapatok be-

TARCA

A yankee-fiu tragédiája.

Tolonconon New-Orlanstól So-mogyországig.

(Budapest, január 28.) A Köz-löny budapesti tudósítójától. Hő-sünk, Grill Henrik 1904-ben So-mogyországban született. Hogy melyik somogyi falucsukában, ő maga sem tudja. Négyesztendő koráig maradt szülőföldjén, aztán fölkerelkedett apja, anyja, testvé-re és nagyanyja és 1908-ban a család kivándorolt Amerikába és Daytonban, Ohio állam egyik leg-nagyobb gyáripari városában tele-pedett le. Az öreg Grill őházájá-ban famunkás volt, új házában is megmaradt a szekerce és gyaltu mellett és esztendő két dolgozik Barney and Smith Car. Co.-nál, amely kocsi gyártásával foglat-kozik. Az amerikai történet nem volna teljes, ha nem jegyeznük föl, hogy Grillék Daytonban csinos házacska-t szereztek, a fiugyerme-keknek igyekeztek jobb nevelést adni és iskoláztatták őket. A dol-gár utáni kemény hajszában meg-telekedtek az amerikai állam-polgárság fölveteléről és csak a „first paper”-t váltották ki, ő és kiskorú gyermekei az Unió törvé-nye szerint tehát magyar állam-polgárok.

Tizennégy esztendőn át boldo-gan élt a kis család, a daytoni va-sárnapokat semmi sem zavarta. Az idősebb fiu a mechanikusok mesterségét űzi, a fiatalabb, a mi-

hősünk, aki most már a nálunk kevésbé elterjedt Henrik nevet a finomabb Henry-Harry névre cserélte föl, az amerikai postához került. A fiatal Henry a postánál ugyanugy kezdte, mint a többi nagyvívű amerikai karrier, először a közönséges leveleket hordta, az-tán rábizták a nagyobb megbiz-hatóságot követelő ajánlott leve-lek kézbesítését. Henry a postá-nál szorgalmasan „csinálta a pénzt”, reggel hét óráig délután három óráig dolgozott és havi jö-vedelme elérte a kétszáz dollárt. Amerikában havi kétszáz dollár a javadalmazásnak magasabb fokát jelenti, különösen Henry Grillnél, aki mindössze 18 esztendős és kortársai heti 20—25 dol-lárért robotolnak a kormos gyárak műhelyében.

Henry Grill most itt ül előtünk és fejét mélyen lehorgasztva és vállába huzva, beszél el furcsa esetét.

— Két esztendővel ezelőtt, — mondotta — egy vasárnap dél-után barátaimmal együtt kimen-tünk a daytoni erdőbe. Ameriká-ban, mint Magyarországon is tud-ják, szigorú szesztilalom van, az állam szigorúan üldözi a bor-termelőket és pálinkafőzőket. Ha a prohibíciós ügynökök az emb-ert rajtakapják, könyörtelenül le-zárják, vagy súlyos pénzbüntetés-sel sújtják. Barátaimmal együtt merőben fiatal pajzánkodásból pá-linkát akartunk csinálni, de rajta-vestettünk. A prohibíciós ügynö-ök elfogtak és Daytonban elő-ször négy hónapra lezártak. Négy hónap múltán a contra (bírság-

ra) került az ügy és két esztendő-re elítéltek és a Georgia államban levő atlantai fogházba vittek. A fogházban elég jó dolgom volt, nagyszerű kosztot adtak, reggeli-re egy liter tejet vagy kávét, mel-léje vajot, kenyeret és cukrot, a mennyit akartam. Az ebéd négy-fogásos, a vacsora kétfogásos volt, főzelékből, húsból, gyümölcs-ből állt. A két esztendő letelte után a fogház vezetője maga elé vezetett és rövid kihallgatás után közölte velem, hogy születési helyemre deportálnak, mert a szesztilalmat megszegtem. Lépésem horderejét magam sem tudtam föl fogni, csak az a gondolat derengett bennem, hogy vissza-hurcolnak egy olyan országba, a melytől négyéves koromban elsa-kadtam, nyelvét, szokását nem ismerem, mert tizenhat esztendő alatt teljesen amerikanizálódtam és e pillanatban még azt sem tudom megmondani, hogy Somogy-melyik községében születem. Daytonban úgy életem, mint született amerikai, az Unió terü-leteré életemben egyszer hagy-tam el, amikor három napra látogatónba mentem Kanadába. At-lantából aztán tolonconon elvittek New-Orleansba. Észak-Amerika legdélibb városába, amely Day-tonról olyan messze van, mint ta-lán Pest—Szt. Pétervár. New-Or-leansban tizenkettő magammal fölraktak az S. S. Creole hajóra és elvittek New-Yorkba. Itt, az Elis Islandon tíz napig ültem, ve-lem együtt vagy háromszáz de-portálásra ítélt tolonc, közöttük sok feketéből. akiknek egy ré-

szt Dél-Amerikába, Ausztráliába és a nyugatindiai szigetekre küld-ték. Elis Islandon elosztottak ben-münket, majd néhány társammal együtt az amerikai hajózási tár-sulat Republic gőzösére kerültem, amely Brémába hozott. A hajón szabadon mozoghattunk, sőt Bré-mában sem éreztük a hatóságok kezét és mindegyükünk most már a maga jószántából indult el a de-portálásra kijelölt országba. Mi-után tolonc-levélcom volt, a mag-yar határon a határrendőrség ve-tet pártfogásba és átadott a Kir-vándorlók és Visszavándorlók védő Irodának, amely az otthoná-ban szállásolt el. Addig is, míg sorsom el nem dől, valami munká-hoz szeretnék jutni, mert ami pénzem volt, elfogyott, szüleim-nek pedig még sejtelmük sincs, hogy őházamba visszatoloncoltak. Számomra itt az a legnehezebb, hogy az anyanyelvet elfeledtem és Magyarországon azok is nehe-zen tudnak munkához jutni, akik itt élnek és a viszonyokat jól is-merik.

Grill Henry ügyét egyébként a Kivándorlók és Visszavándorló-kat Védő Iroda vállalta. Szülő-földjére egyelőre nem tudják to-vábbtoloncolni, mert azt se tudja megmondani, hogy Somogy me-lyik falujában született. Az Iroda fölkerésére Andor Endre dr., az Állami Munkaközvetítő Hivatal vezetője őhajt a fiu elhelyezésé-ről gondoskodni, de ha ez sem si-kerül, akkor Henryt a tolonchá-zba kell küldeni. Így bukócsof a fiu sorsa országok és törvény-paparafusok között.

ronáltak a városba. A parancsnokló francia tábornok feltűzen: a polgármester álljon a város kapujába és alázatos tőhajással fogadja a tisztikart. A polgármester pár sort ír és a küldönc kezébe nyomja. A levélben ez áll: „A polgármestert bárki megtámadhatja hivatalában, tehát nem szükséges a kapuban várnia a tiszturakat.” A tábornok a kutyakorbácsát suhogtatja, aztán felkúrd egy másik, most már fenyegető levelet, amely ezt tartalmazza: „Ha nem jön, erőszakkal hozatom le az embereimmel.” És Luther, ez a markacs pozór — nem ment le. Hogy mi történt később, arról hallgat a legenda. *Egyesek szerint a legjobb barátok lettek — Luther és a francia tábornok.* Ahogy Luther ismerem, több mint bizonyos, hogy így fejeződött be az affér... A polgármester világéletében az erkölcsös és tiszteletreméltó megoldások híve volt.

Ezután természetes, hogy Luthernek nincs politikai meggyőződése. Illetőleg senki sincs tisztában ennek a politikai meggyőződésnek természetével. Az esseni polgármester annak idején a kimondottan jobboldal *Cuno-kormányban* tisztséget vállalt, később az akkor majdnem polgári radikális *Stresemann*-kabinetben is miniszter maradt és így szoros fegyverbarátságot kötött a szociáldemokratákkal is. Magától értetődően tartott a Marx-kabinetben, a centrum és a demokraták mellett — és most kormányt alakított a nacionalistákkal. Kedves, nem? Nem vádolom Luthert azzal, hogy ismeretlen fogalom előtte ez a szó: *politikai karakter.* Hogyan vádolhatnám ilyesmivel ezt a kes, köpcös, szelidnézésű lelkiismeretpozórt? Senki sem hinné el. Nem is vádolom inkább...

Az eltévedt levél.

Hogyan tartóztatták le Bécsben egy budapesti sikkasztót.

(Budapest, január 28.) A bécsi rendőrség tegnap letartóztatta Vas Miklós budapesti kereskedőt. A letartóztatásnak érdekes előzményei vannak. Vas még a múlt évben felkereste Martos Lajos tőzsdebizományost és előadta, hogy tőzsdeügylek lebonyolítására értékpapir fedezetre van szüksége. A tőzsdebizományos át is adott neki egy milliárd korona értékű értékpapírt, mert Vas fia a Szerencsen-uccai ismert Weinberger Sámuel nagykereskedőnek. A fiatalember azonban rövid idő múlva Bécsbe szökött. Martos kérte az értékpapírokat Weinbergertől, aki azonban kijelentette, hogy nem vállal felelősséget fiáért. Erre a megkárosított tőzsdebizományos csalásért és sikkasztásért feljelentette a fiatalembert. Vasnak azonban nyoma veszett, míg a múlt héten váratlan fordulat állott be ebben az ügyben. A Bécs-Prága közötti gyors egyik kalauza levelet hozott Vas Miklóstól annak apjához címelve. A kalauz tévedésből egy másik lakásba vitte a levelet, ahol Martos egy rokona lakott. Ez azonnal észrevette miről van szó, detektíveket hozatott, akik elolvasták a levelet és így megtudták, hogy Vas a bécsi Bristolban lakik. Letartóztatták és most megindul eljárás a kiadatás iránti eljárás.

Utcai harc a német köztársaságért.

(Berlin, január 28.) A szociáldemokratapárt a „Fekete-rossz-arany” birodalmi zászlószövetséggel együttesen a Sportpáratában nagyszabású tüntetést rendezett a köztársaság mellett. Már a két párt együttes gyűlésén is heves összetűzés keletkezett a két párt tagjai és a kommunisták között, amely az uccai demonstráció során folytatódott. A gyűlés után a gyűlést rendező pártok a Potsdamer-strassen demonstratív felvonulást rendeztek. A kommunisták itt megtámadták a felvonuló csoportokat és valóságos harc fejlődött ki közöttük. Mindkét részről számos súlyos sebesülés történt. A verekedésnek a rendőrség közbelépése vetett véget.

Béke a magyar szocialisták és az emigráció között

Befejeződött a bécsi tárgyalás. — Megostromolták az építőmunkások budapesti palotáját.

(Budapest, január 28.) A bécsi szociáldemokrata-konferencia, a melyet a magyarországi szociáldemokrata párt állítólagos belső válságával kapcsolatban hívtak össze, ma befejezést nyert. Tom Shaw-nak, a konferencia angol elnökének sikerült olyan formulát találni, amellyel a magyar szociáldemokrata párt vezetői és a feljelentők is megelégedtek. A konferencia eredményeit csütörtökön fogják közölni egyidejűleg egy a bécsi, mint a budapesti sajtóban. A Pesti Napló szerint a döntés a magyar szociáldemokrata vezetőkre nézve nem kedvezőtlen és nem hagyják el vezetőállásukat. A Népszava mai számában írja, hogy a tárgyalások során az internacionálé a párt belső ügyeibe nem akart beavatkozni, amint hogy nem volt szándéka sem a paktum

sem a kizárások ügyét elintézni. Az internacionálé csupán a párt egységének megóvása kívánta elősegíteni. A bizottság meglepéssel vette tudomásul, hogy a párt válságáról szóló hírek túlzottak voltak. Kedden délután, ugyanakkor, amikor még a bécsi bizottság együtt ült, Budapesten kellemetlen incidens játszódott le. A kizárt szakszervezeti tagok egy nagyobb csoportja erőszakkal be akart hatolni az Építőmunkásoknak a Dembinszy-uccában levő széklőzárba azzal az indoklással, hogy nem ismerik el a pártvezetőség kizárási határozatát. A szakszervezet vezetősége értesítette a rendőrséget, amely megerősített rendőrsz tagot küldött az incidens helyszínére és a rendőrök kiszorították az épületből az oda már behatolt tömeget.

„Es megszületett a zsidók országa...”

Nachum Sokolov érdekes nyilatkozata küzdelmes ifjúságáról, az oroszországi zsidótüldözésekről, a saaremoji konferenciáról. — A cionista vezér elhagyta Romániát.

(Saját tudósítónktól.) Nachum Szokolow a cionizmus világszerte ismert fáradhatatlan harcosa tegnapi látogatása alatt rendkívül érdekes és mélyen elszomorító dolgokat beszélt el eseményekben gazdag életéből. Nachum Szokolow az ő finom és érdekes hangján ezeket mondta:

— Nem olyan volt az én fiataiságom, mint a mai fiataloké. Az orosz hatóságok akkor kegyetlenül sújtották a zsidókat. Mindig rettegve gondoltunk a holnapra. Mintha nagyon messze járnának a gondolatai. Majd egyszerre megszólalt:

— Ugy van, igen, kilencszáz-hétben volt. — Lelketlen emberek felizgatták a népet. Kilencszáz-hétben volt. Egy hajnalon állati csorda tört rá a béks, dolgozó zsidókra. Örjögő fenevadak! — Akkor nap ezeröttszáz zsidó pusztult el és aki tehetett, menekült, amerre látott. Én ott maradtam a városban. A rokonaim sürgettek. — Gyere, mert itt ölnek meg. Elpusztított lakásokban bujkáltam. Egy kis fényképezőgéppel megörökítettem a pusztulás képét. A szétrombolt, kirabolt lakásokat. A szerte heverő temetetlen hullákat. Jegyzőkönyveket vettem fel. Adatokat gyűjtöttem. Egy hajnalban egy zsidó barátommal találkoztam, aki szintén bujkált és adatokat gyűjtött. A nevét biztosan ismeri. *Bialiknak* hívják. *Most nyerte el a Nobel-díjat.* Gyalog menekültünk a határon keresztül külföldre és megmozdítottuk a kulturemberiséget. Bialik csodálatos tehetségével megirt cikkeit és az én előadásaim felrúzták a kö-

zönyt. Megmozdult Európa, hogy segítsen az oroszországi áldozatokon. Igen 1907-ben volt. Még most is emlékszem az egyik szegény megölt áldozat megtört, kérdő tüveges szeméire.

Elállgat. Kellemesebb témát keres.

— A békekonzferencia. Saar Remóban a tízes tanácsban. Egyik oldalon a japáni, a másik oldalon a kínai képviselő ült mellettem. Az emberi jogokról beszéltem. Arról az elnyomásról, amelyet egész Európában szenved a zsidó sag. Éreztem, hogy a hallgatóim igazat adnak nekem és akkor *ott született meg a zsidók országa.* Csak a két szomszédom ült tárgyas, mozdulatlan arccal. Kíváncsi voltam a véleményükre. Amikor a beszédemnek vége volt, *San Galli* az olasz delegátus kérdezte meg őket, mi a véleményük a zsidókérdésről:

— A japáni kételkedő arccal kérdezte: — Hát a fehérek között is vannak elnyomott népek? Alig hitték el.

Mint már jelentettük, a Temesvárra érkezett Nachum Szokolow, a cionista világszervezet elnökének tiszteletére tegnap este a temesvári Lloyd-klubban teaestély volt. A teaestélyen gyűjtést rendeztek Palesztina felépítésének javára. A jelen voltak 650 angol fontot adományoztak, de a gyűjtést tovább folytatják. Szokolow különben ma délután elutazott Temesvárról Aradra, ahol bucsulá-

togatást tett Leopold Zsigmondnál, az aradi zsidó hitközség elnökénél, majd délután 4 órakor az Orient expressszel elhagyta Romániát, Curticiom keresztül Prágába utazott.

HOGY ALL A LEJ?

1925 január 28-án 100 lejért adtak: Nálunk:

2.66 svájci frankot.
9.50 francia frankot.
36800 belföldi magyar koronát.
36500 osztrák koronát.

Zürichben 2.7250 frankot.
Parisban 9.55 frankot.
Budapesten 37,600 koronát.
Newyorkban 52.25 centet.

Románia kéri elszakmányolt pénzeit.

Nemzetközi konferencia készül Bécsben.

(Bucuresti, január 28.) A kormány a volt ellenséges államoknál lépéseket tett egy konferencia összehívására, amely a háború idején elszakmányolt pénzkészletek visszadását volna hivatva rendezni. A konferenciát előreláthatólag Bécsben tartják meg február havában.

A beteg kalváriája.

Akit sem a kórház, sem a szegényház nem akar befogadni.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap, késő esti órákban egy 60—65 év körüli eszméletlen férfit találtak Aradon a városliget közelében. Azonnal értesítették a mentőket, akik megjelentek a helyszínen és a beteg embert a kórházba akarták szállítani. A kórházban, azonban kijelentették, hogy a beteget nem fogadják el, mert nincs nála igazolvány, amely bizonyítaná, hogy az illető aradi lakos. A szerencsétlen embert a szegényházba akarták vinni, ahol azonban szintén zárt ajtókra találtak. Ezután a rendőrségre robobogott a mentőkocsi és a kísérő mentők az inspekciós rendőrtiszt segítségével kérték, hogy a beteg embert valahova elhelyezhessék. Egy rendőr kíséretében indult el ismét a mentőkocsi a kórházba. Azonban minden kísérlet hiábavaló volt, a kórház ügyeletes orvosa mervezen ragaszkodott előbbi álláspontjához. Ismét vissza a rendőrségre. A beteg öreg ember pedig orvosi segítség nélkül maradt két órát át. Végül a rendőrségen az ügyeletes orvos megvizsgálta és kijelentette, hogy sürgős kórházi kezelésre van szüksége. Most már az ügyeletes rendőrtiszt kísérte el a kórházba a mentőkocsit, de hiába.

Az esetről értesítették Fióttó Zámfir rendőrprefektust, aki személyesen intervenciót a szerencsétlen ember érdekében. Az intervenciónak eredménye is lett, mert végre a beteget elfoxtatták a kórházban, aki előzőleg órákat töltött a mentőkocsiban, amely a beteggel négyszer tette meg az utat a szegényházba, a rendőrségre és vissza a kórházba.

Bankbál február 1-én az aradi Központban.

„Kenyér — uniformisban“

Levelét kaptunk, amely főbb részleteiben így szól:

Mélyen tisztelt Szerkesztő úr! Engedje meg, hogy b. lapjában megjelent „Kenyér uniformisban“ című alatt írt vezércikkére egy pár szóval válaszoljak. Tény az, hogy a terményredekeltre szükség volt, mert ezáltal biztosították a városok kenyérellátását, mert, mint ahogy a cikkíró igen helyesen kifejtette, a kevés gabonát a „számitó felhalmozók“ elrejtették. A gabonaféleség legfőbb oka természetesen a gyenge termés volt. És miért volt gyenge termés? Már bocsánatot kérek, azt még sem állíthatjuk, hogy a gyenge termést a gazdák gondatlansága idézte elő. A nagybirtokok felszámítása minden esetre csökkentette ideig-óráig a földszerelést, mert az új földesgazdák nem rendelkeznek megfelelő gazdasági felszereléssel és jószággal, úgy, hogy igen sokan kényszerrel munkájuk azt a kevéske földet, mihez az agrárbiztonság juttatta. Azon kisgazdák pedig, kiknek rendelkezésükre áll a szükséges erő, bizony szépen kintenek magukért! Verejtékes munkájuk gyümölcse az a kevés gabona is, amit meghagyott a mostoha természet. A tisztelt cikkíró úgy látszik megfeledkezett arról, hogy az őszi vetést (buzát) tavaly igen sok helyen kimosta a vadvíz s a még megmaradt szépen fejlődő búzaszemeket aratás előtt szinte katasztrófálisán tönkretette a kőd, a rozsdá. Téves az a feltevés, mintha a háború alatt meggazdagodott paraszt pénzén újjá, a föld megművelését, annak intenzív kihasználását elhanyagolná. Erre élő bizonyíték, hogy kukoricában szinte rekordtermést ért el. És legfőbb óhaja lett volna, ha ugyanezt eléri a búzában is. Nem frázis az, hanem örök igazság, hogy gazdaságban „idő a gazda.“ A háborúban pedig megálta helyét a gazdasági közönség. Egy társadalmi osztály sem hozott annyi véráldozatot, mint ők. A magánulajdon szentségét senki sem sértették a maximális rekvirációkkal csak a parasztságnál. Addig míg ő odaadta lovát, gabonáját és mindent a katonaságnak, még véletlenül sem történt meg az, hogy megfelelően maximált áron ruhát, csizmát, vagy bármit is kaphatott volna. Mindennek rohamosan emelkedett az ára, csak a gabona lett erősen lemaximálva. És ha szerzett 1914. óta valamit a paraszt, csak természetes és jobban megérdemelt, mint a sok konjunktúra-vadász, mert dolgozik reggeltől estig s nincs ideje spekulálásra. Nekí nem kell színház, mozi s a város ezerféle szórakozása, mely emészti a pénzt. Nekí nem kell Isten tudja hány rend öltöny, ő megelégszik barna kenyérral is és sohasem gondol arra, hogy létezik hatfogásos ebéd is. Nyugodt lelkiismerettel állítom, hogy nem a gazdálkodó mulik, ha kevés gabona terem. Tessék a falvakban meggyőződni arról, hogy rosszakarat vagy nemtörődömség miatt maradt-e egy talpalatnyi föld is parlagon!

Engedjék meg nekünk, hogy — annak határozott hangsúlyozása mellett, hogy cikkünkben gyűlölkölnék, haragnak nyoma sem volt —

a válasz nyilvánvaló tévedéseire rámutassunk. Elvitázhatatlan tény, hogy a régebbi nagybirtokosok gazdálkodása főleg termelésre irányult s ezzel a városi lakosság ellátásáról is gondoskodtak, míg a kis gazdák nagyrészt csupán saját szükségleteiket igyekeznek fedezni. Nem tulságosan szerencsés a védekezésnek az a pontja, amely azt mondja, hogy a falusi embernek nincs szüksége színházra, mozira, s egyéb kulturális szórakozásra, mert ezzel csak azt bizonyítja, hogy a gazdasági társadalomnak nincsenek kulturális igényei, s nem is hoz áldozatot kulturálcélra. Ha a háború okozta nyomorúságot tekintjük, mégis csak az az

igazság, hogy inkább a középosztály eszik fekete kenyeret, s szenved szűk séget, hisz éppen ezt a társadalmi osztályt érte a legtöbb csapás. Minden szeretetünk és tiszteletünk a gazdasági társadalomé, s kívánjuk is, hogy minél bőségesebb legyen a termés búzában is, hogy megfelelő mennyiség jusson a városi lakosságnak, amely nincs abban a helyzetben, hogy szükségletét önmaga termelhesse magának. Végül még egyet: mai lapunkban hivatalos statisztika számol be arról, hogy az idén Romániában 12 százalékkal csökkentek a gabonával bevetett földterületek, ez a szomorú eredmény mindennél többet mond.

Kettős villamos elgázolás Budapesten.

A testvérpár megrendítő tragédiája.

Budapestről táviratozzák: Az elmúlt éjszaka folyamán Budafokon, a Baross-téri villamos megálló közelében a sínek mellett egy súlyosan sérült férfit és egy női holttestet találtak. A rendőrség megállapította, hogy a férfi, — aki a Rókus-kórházba való szállítása közben meghalt — Szohurek István 21 éves banktisztviselő és a halott nő pedig a nővére, Huszszel Jakabné, született Szohurek Antonia. Mind a ketten egy buda-

foki ismerősüknél vacsoráztak és vacsora után vissza akartak térni Budapestre. A budapesti villamos azonban már elindult és a helyi érdekű, nagy gyorsasággal indult villamosra menetközben akartak felugrani. Mind a ketten lezuhantak és a kerekek alá kerültek, amely mindkettőjüknek a fejét roncsolta össze. A villamos vezetője nem vette észre a szerencsétlenséget és a villamos továbbfutott.

Károlyi Mihály Amerikába érkezett.

Beteg feleségét látogatja meg. — Nyomorban él a magyar köztársaság volt elnöke.

(Newyork, január 28.) Károlyi Mihály gróf ma megérkezett Newyorkba, hogy a már huzamosabb idő óta Amerikában tartózkodó és tifuszból megbetegedett feleségét meglátogassa. A Herald Tribune írja, hogy a volt magyar köztársasági elnök jugszláv utlevéllel érkezett az Egyesült Államokba. Károlyi beszélgetés közben elismerte, hogy propagandája során a tajfája ellen fordult. A volt köztársasági elnök megérkezését a newyorki kikötőben mind össze néhány magyar várta, dacára annak, hogy a megérkezéséről Newyork egész magyarsága tudott. A lapok Károlyi mostani fogadtatásával szembeállítják a tíz évvel ezelőtt való megérkezé-

set, amikor a magyar függetlenség mozgalom jelszavával ment Amerikába gyűjtést rendezni. A lapok jelentései szerint Károlyi erősen megöregedett. Kopasz lett, a még meglévő néhány hajszála pedig teljesen ősz. Régi arisztokratikus megjelenéséből már csak fekete keretű monoklija maradt meg. A World cikke még azt is kiemeli, hogy Károlyi bársonnyal lérja teljesen kopott és elviselt, fényezetlen cipőt, visel. Károlyi Amerikába való bejutása ellen semmi akadályt sem gördítettek. Megkérdezték még a volt magyar köztársasági elnöktől, hogy miből él és a kérdésre kijelentette, hogy emlékiratainak tantiémjét és a fordításokból szerzett szegényes jövedelmét fordítja megélhetésére.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

„Ki babája vagyok én?“

Bemutató az aradi színházban.

Az aradi színház ma este Félix Gauderának, egy nálunk még kevésbé ismert francia szerzőnek a vigjátékát mutatta be. A „Ki babája vagyok én?“ című francia és pikárisnak jelzett bohózatnak nincsenek irodalmi igényei, de szellemes, kedves és ötletes, az előadás három óráján keresztül szórakoztat. Sok helyzetkomikumon épül fel a cselekmény, a mely párbeszédeiben is sok ötletességgel viszi a darabot a végleges kibovulódás és a kibékülés felé. A szerző a pikantiériára fektette a főszereplőt és a „csak felnőttek számára“ íródott vigjáték nem téveszti el hatását, mert a közönség jól mulatott rajta. Harmaón Jolán nagyon kedves és finom a legényesebb helyzetekben is, Fekete Irén pedig ezuttal kiváló vigjátéki színésznői kvalitásokról tett bizonyosságot. Darvas Ernő elemében volt, szerepének minden árnyalatát nagyszerűen aknáztá ki

* Az aradi Thalia-kabaré tegnap este nagyszerű új műsorral lépett a közönség elé. Nem a szokványos kabaréműsört adta, hanem mindent, ami érdekes és amiben kiváló művészi teljesítményre nyílik alkalom. A műsor egyik legérdekesebb száma egy „grand guignol“ dráma, amely izgalmas helyzeteivel a darab fél órási előadásának minden pillanatában leküli a közönség figyelmét. Berégi László, a kabaré új tagja mutatkozott be ennek a drámának a főszerepében és kiváló alakításával frentikus sikert aratott. A kitünö művész a „Lujza nem akar“ című hallatlanul mulatságos bohózat egyik főszerepében is tanúságot tett kitünö művészi képességeiről. Inke Rezső, Gömör Emma, L. Kiss Mariska tették még próbára ebben a darabban a közönség nevetőizmaát. Kovásznay Etta tehetséges színésznő lesz, aki szintén ennek a műsornak a keretében mutatkozott be. Ásványi Juliska nagyszerű táncszámai, Simeu Ladislau szép dalaai és Orbán Ily számai, valamint több magánjelenet egészítették ki az elsőrendű műsört. (—gh.)

* Az aradi színház hírei. A szerdén nagy sikerrel bemutatót Ki babája vagyok én? című szellemes francia bohózatot csütörtökön megismétli a színház Fekete Irénnel, Harmath Jolánnal, Sárközy Blankával, Darvással és Mészárosossal. Az ember tragédiáját, Madách Imrének remekét pénteken újítja fel az aradi színház: Éva szerepében Fekete Irénnel, Adámban Ladányi Imrével, Luciferben Fekete Mihály szingagatóval, de kivülük fellép még a színház minden számottevő tagja. A rendezés munkáját Fekete Mihály végzi. Az ember tragédiáját szombaton délután és este is színrehozza a társulat. — Vasárnap és hétfőn, az ünnepre való tekintettel, három-három előadást tart a színház, a két estén az annyira népszerű Nótás kapitány, fél három órási előadásul vasárnap János vitéz, hétfőn Három grácia, vasárnap fél hatkor a Kis muszkák Fekete Mihállyal.

Papíráruk és írószerek

Sándor hírlapirodában, Arad. 10181

A bárókisasszony tartásdíja.

Bankvezér, aki tíz aranyfillér tartásdíjat fizetett a leányáért.

(Budapest, január 28.) Érdekes gyermektartási ügyben hozott döntést a budapesti árvaszék. Madarassy-Beck Gyula báró elvált feleségétől, aki báró Skerletz Iván volt horvát hához ment feleségül. Az árvaszék annak idején kötelezte Madarassy-Beck Gyula bárót, hogy tartásdíjat fizessen leányának Thessa baronessnek. A báró azonban csupán havi 1500 papirkoronát hajlandó ma is fizetni és hiába vitatta elvált felesége, hogy az összeg csak tíz aranyfillérnek felel meg, a báró halthatatlán maradt. Az árvaszék most úgy döntött, hogy a báró havi 15 millió koronát köteles fizetni lányának. — Ezzel a döntéssel egyidejűen báró Madarassy-Beck Gyula a budapesti törvényszéknél keresetét indította, a melyben annak megállapítását kérte, hogy Thessa baronessnek nem köteles tartásdíjat fizetni, legrosszabb esetben csak havi egy milliót. — A törvényszék azzal az indoklással utasította el a báró keresetét, hogy a kérés elbírálása nem tartozik a törvényszék hatáskörébe.

HIREK

Nem tud a hó leesni

Igen, ma reggel is hét fok volt. Hideg van. Nem tud a hó leesni. Az ember úgy veszi, hogy az a hó mint valami rettető vattatömeg vagy fehér felhőréteg, amely odafenn várakozik felettünk, a jó isten tudja, mi történjék, hogy le ne essen! Szegény, pedig hogy szeretne már leesni, szegény, jóságos, kedves hó, hisz az az egyetlen célja, hogy leessen! Az minden álmá, hogy leessen! Az a hónap a fogalkozása, az egész értelme, hogy leessen, nem igaz? A hónap az ambíciója csodálatos és megrendítő: az ő törekvése: magasból a mélységbe. Mi mind föl, föl, fölfelé vágyunk, mint a lufballon, mint a harmatecső, mint a könnyű, henyé, szemtelen kis átmodók, a pillangók. A tisztá, nehéz, bölcs, néma hó lefelé vágyik. Az ő megdicsőülése, pocsolyává lenni a földön. Talán a mi kedvünkért teszi, földi nyomorultakért. Gyönyörűséget adni nekünk és netán egy kis leckét is, nem tudom. Nem tud a hó leesni. Zuzmara szállotta meg a fákat. Dara esik hangtalan, hangulatosan, illuziósan. Azt képzeli picit az ember, hogy havazni kezd. A levegőnek csak a hősége van némely órán s az ég is elborul, sőt tét kedvével fehér örömet ígér. De nem, nem jön a hó. Csak a zuzmara teszi Richelieu-csipkéjét a fejete tétre, csak a száraz dara csalja szemünket, ábrándunkat. Én a magam részéről az égtől semmit sem követlek. Én a havat se sürgetem. Nekem így is bünrelatos a természet. De tudom, hogy a gyermekek nehezen várják a havazást. Az is valószínű, hogy egy rakás szegény ember kenyeret találna a havazás alatt, hirtelen a hólapátoló szervezethez pártolnának. Akiknek szénkájuk van, azok a romantikus urak is bolihogok volnának, ha kedveseiket csengőzve végigsuhanatnák már a városban. Hát mindezek kedvéért, emberi szolidaritásból, szívesen járulok a magam sóhajával is ahhoz a türelmen kivánsághoz, hogy a hó hulljon alá a fákra, a tetőkre...

— Arad prefekusa Bucarestiben. Georgescu János Aradmegye prefekusa ma éjszaka hivatalos ügyek intézése céljából Bucarestbe utazott.

— Az aradi püspöki szék betöltése. Nagyváradról jelentik: Tegnap az a hír terjedt el Nagyváradon, hogy Ciorogariu Romulus nagyvárad püspök Aradra jön és a Papp I. János halálával megüresedett püspökséget foglalja el. Ciorogariu Romulus erről a következő nyilatkozatot tette: — Meglepett a személyemmel kapcsolatban elterjedt hír. Az aradi püspöki szék betöltésének kérdése még túl korai. Arról pedig beszélni sem lehet, hogy én foglalom el az aradi püspöki széket. Hiszen igaz, hogy Aradon születtem és nagyon sok kapocs, kedves emlék fűz Aradhoz. De a nagyvárad püspökség megalakítása az én nevemhez fűződik. Nagyon jó nekem itt Váradon és nem költöznék el most már. Az én helyem itt van és itt is maradok.

Új polgárháború tört ki Kinában.

(Shanghai, január 28.) Kinában újra fellángolt a polgárháború. Li Jung Ajan főkelés vezér csapatai bevették Vu Sin erődjét is és most dalmasan nyomulnak tovább előre. Jelenleg Su Csu birtokáért folyik a harc. Shi tábornok csapatai a Tao Cso hidja közelében teljes vereséget szenvedtek és visszavonulóban vannak Shanghai felé.

Felmentés a vámcsempészség vádjáról

Az aradi törvényszék érdekes ítélete Nemess Géza és Faragó Gyula ügyében.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi törvényszék polgári felelősségi tanácsa ma délelőtt Nemess Géza aradi terménykereskedő és Faragó Gyula aradi földbirtokos vámcsempészségi ügyét tárgyalta. Mint ismeretes, körülbelül másfél évvel ezelőtt Nemess Géza és Faragó Gyula ellen, ama vád kapcsán, hogy hamisított permisszek alapján marhákot exportáltak, eljárás indult meg s a vámjegyzőkönyv alapján az elsőfokú vámbíróság 1.285.000 lej pénzbírságra és 906.000 lej kártérítésre ítélte az ex. törököt. A vámbíróság ítélezését a pénzügyminiszterium jóváhagyta, amely ellen azonban Nemess és Faragó felelősségi jelentettek be az aradi törvényszék polgári tanácsához, mint felelősségi bírósághoz. Dr. Barbura Sever táblabíró elnöke alatt a tanács

ma foglalkozott a pénzügyminiszterium döntése ellen beérkezett felelősségi jelentéssel. A megbüntetett állaltszállítók képviselőjében dr. Fischer Jenő ügyvéd jelent meg, az államkincstárt pedig dr. Avramescu Vazul jogügyi igazgató képviselte. A perbeszéd megkérdezése után Barbura elnök kihirdette a bíróság döntését, amely szerint a bíróság Nemess Géza terménykereskedőt és Faragó Gyula földbirtokost vámcsempészséget kirott pénzbírság megfizetése alól felmentette. Az ítélet indokolásában a bíróság kimondta, hogy a vámcsempészségről felvett jegyzőkönyvek nem voltak a törvényes formáknak megfelelően elkészítve és a vámtisztviselők által felvett szabálytalan jegyzőkönyvek alapján nem látta beigazoltnak a csempészséget, ezért felmentő határozatot hozott.

— Motorokat vásárol Arad. Arad város műszaki albizottsága ma délután ülést tartott, amelyen a gépjármű részére vásárolandó Dieselmotor és generálmotor vásárlásáról tárgyaltak. Az ülésen jelen voltak Bakonyi Kálmán nyugalmazott Acsev. műhelyfőnök, Ketterer Károly, az Astragár igazgatója, Gelényi Ernő ny. Acsev. igazgató, Trimbitioni Traian ipari felügyelő, Olariu István városi pénzügyi tanácsos és Kaufman Kamil gépjárműigazgató. A beérkezett ajánlatok közül a bizottság a legelőnyösebbnek egy nürnbergi céget talált, amely a Diesel-motorra nyújtott be ajánlatot, a generálmotorra a legelőnyösebb ajánlatokat egy svájci cég tette. A két motor beszerzése és Aradon a helyszínen való teljes felszerelése az ajánlatok szerint három millió leibe kerül. A döntés Arad város tanácsát illeti meg.

— Áthelyezett aradi rendőrtisztek. Az aradi rendőrprefektúra közli, hogy Sciopu János rendőrkomiszszárt a negyedik kerületi rendőrségtől a központi rendőrség nyomozó osztályába helyezték át. A negyedik kerületi rendőrségre Opincea János komiszszárt helyezte a rendőrprefektúra.

— Az aradi színészek állampolgársága. Az aradi államrendőrség ma délutánra felidézte az aradi színjátszó társulat tagjait, akiknek katonai helyzetüket és állampolgárságukat kell igazolniuk. A társulat 84 tagja közül ma délután negyvenen jelentek meg, a többiek holnapra idézte fel a rendőrprefektúra.

— Tűz Aradmegyében. Kisebb tűz pusztított az elmúlt éjszaka az aradmegyei Socodor községben ahol Adok Trajan socodori gazdálkodó háza ismeretlen okból kigyulladt. A község lakosai hamarosan eloltották a tüzet, amely 50.000 lej kárt okozott. A csendőrség megindította a nyomozást a tűz keletkezésének kiderítésére.

— Halálozások. Ozy. Róser Sámuelné, szül. Pollák Nima 27-én éjjel 84 éves korában Halmágyon elhunyt. Az elhunytban László Samu, a halmágyi erdőüzem igazgatója anyósát gyászolja. A holttestet Savarsinban helyezik örök nyugalomra. Meiszner Zsigmond aradi magán tisztviselő január 26-án, szerdán, meghalt. Az elhunytat kiterjedt rokonság gyászolja.

— Tűz Aradon. Ma este kilenc óra után az aradi tűzoltóságnak tüzet jeleztek a Mihai Viteazul (Ferenc tér) egyik házából, ahol egy istálló kigyulladt. A tűzoltóság rövid munka után eloltotta a tüzet.

— Felmentett timisoarai ékszerész. A temesvári törvényszék ma tárgyalta Goldmann Simon ékszerész vámcsempészségi ügyét. Mint ismeretes, az elmúlt évben Goldmann Simon temesvári ékszerészt a német határon letartóztatták és a ruhájában elrejtve aranyáru és briliánsokat találtak. A német bíróság pénzbírságra ítélte Goldmann Simont, aki szabadlábra helyezése után visszatért Romániába. A román vámhatóság tudomást szerzett a csempészségről és azt a vádat emelve ellene, hogy Romániából csempészte ki a nála talált ékszereket és drága köveket. 365.000 lej pénzbírságra ítélte. Goldmann a törvényszékhez felelkezett, amely a mai tárgyaláson nem találta kellően beigazoltnak, hogy a Goldmannnál talált ékszereket a gyanúsított Romániából csempészte volna ki és ezért a kirott pénzbírság megfizetése alól felmentette.

— Elfogott tolvaj cigánykaraván. Az ujaradi csendőrség ma délután egy több tagból álló cigánykaravánt szállított az aradi államrendőrségre. A karaván tagjai az éjszaka folyamán indultak el Aradról, hogy Ujaradon keresztül Temesvárra vegyék

utjukat. A csendőrség előtt gyanúsak voltak az éjszaka leple alatt vándorló cigányok és igazolásra szólították őket. A karaván menekülni akart, de a csendőrök a cigányokat letartóztatták. Erős fedezettel kísérték a rendőrségre a gyanús embereket. Ki hallgatásuk alkalmával zavaros feleleteket adtak, később beismerték, hogy néhány napig Arad környékén táboroztak. Kiderült, hogy a letartóztatott cigányok Arad külvárosában rengeteg lopást követtek el és a gyermekorház udvaráról aprójátszókat loptak. A karaván bűneinek megállapítására a rendőrség megindította a nyomozást.

— Hátralékos vidéki előfizetőinkhez! Dacára lapunkban közzétett felszólításnak, hátralékos előfizetőink közül még sokan nem küldötték be tartozásukat. Ezuton tudomásukra hozzuk, hogy amennyiben legkésőbb január 31-ig hátralékos tartozásukat nem egyenlítik ki, lapunknak címükre való küldését beszüntetjük. Követelésünket pedig bírói uton hajtjuk be, ami tetemes költséggel jár. Minden hátralékos előfizetőnek saját érdeke, hogy tartozását e hó végéig a kiadóhivatalnak beküldje.

— Eredményes razzia Aradon. A tegnapi Aradon tartott nagy razzia alkalmával a rendőrség több mint száz gyanús embert tartóztalt le, akik kétségbe nem tudták magukat igazolni. A további nyomozás során legnagyobb részüket szabadon bocsátották vagy illetékesi helyükre toloncolták. Két rovtó multu betörőt tartott vissza csupán a rendőrség, akikről az a gyanu merül fel, hogy a legutóbb elkövetett betöréseknek és rablásoknak ők a tettesei.

— Halálos villamos elgázolás Timisoarán. Temesváron tegnap este 9 órakor, a gyárvárosi Páva-ucca sarkán, halálra gázolta a villamos Dimitrjevics Katalin 67 éves asszonyt. A szerencsétlen nő részeg volt és éppen akkor esett össze a sínparán, amikor a villamos néhány méterre volt tőle. A kiszállott rendőri bizottság megállapította, hogy a halálos szerencsétlenségért nem terhel senki felelősség.

— Megkerült károsultak. A Közlöny tegnapi számában megírta, hogy az aradi államrendőrség két cigányasszonyt fogott el, akik Simándról és Nadabról 100 ezer lej értékű fehérneműt loptak el. A cigányasszonyokat kocsival és lóval együtt fogta el a rendőrség és a mai nyomozás kiderítette, hogy úgy a kocsit, mint a lovat szintén lopták a tolvajok. A lopott fehérneműkért ma a tulajdonosok már jelentkeztek is a rendőrségen.

Aradi Hajós Egylet bálja
február 21. 10184

Patt és Patachon
szombattól
az aradi Apollóban.

— Jelentkezzenek, akiknek elvesztett a letéti nyugtája a járásbírósi-
gon. Az aradi járásbírósi vezetője,
dr. Tamásdan Livius táblabíró fel-
hívja azokat, akiknek letéti végnyve
elvesztett, az aradi járásbírósi-
gon je-
lenítsék be ezt hivatalában a törvény
széken.

— Talált kétezer lej. Ma délelőtt
egy aradi munkásember kétezer lejt
talált az uccán, melyet felvitt az ara-
di államrendőrséghez. A rendőrség
felhívja a talált pénz jogos tulajdono-
sát, hogy kellő igazolás mellett ve-
gye át az I. emelet 7. számú szobá-
ban.

— Egy timisoarai család kettős
gyász. Kettős csapás érte rövid idő
alatt Kohn Samu temesvári gyárvá-
rosi kereskedelmi ügynököt. Körülbe-
lül tíz nappal ezelőtt elhunyt 19 éves
Hajnalka nevű leánya differitisz kö-
vetkeztében. Tegnap a halál ismét le-
sújtott a családra és Kohn 10 éves
Jolán nevű kis leányát ragadta ma-
gával. A kisebbik leány is a járvá-
nyos differitise áldozata.

— Meteor-bál február 7-én.

— Ma Hellas clubnap a Werk-
meister-vendéglőben.

— Szombaton Hellas bál a Fe-
hér Keresztben.

— A. M. T. E. rendes évi köz-
gyűlése február hó 1-én vasárnap,
délután 3 órakor a városháza eme-
leti tanácstermében, melyre a tagokat
ezuton hívja meg az elnökség.

Könyvtárakat jó árban vesz Kerpel.

— Kósa zongorahangversenye
félhelyekkel febr. 5. Jegyek Sándornál.

— Fabál február 7-én Aradon, a
Központban.

— Telmányi hegedűhangverse-
nye febr. 4. Jegyek Sándornál.

Miért utazik Magyarország miniszterelnöke Genfben.

Bethlen István beruházási hitelt
keres.

(Budapest, január 28.) Gróf
Bethlen István miniszterelnök gen-
fi utjával kapcsolatban azt írja a
Nemzeti Ujság, hogy nincsen szó
újabb államkölcsönről, hanem
csak *beruházási hitelt*, amelyet
az államvasutak és a nagyobb
üzemek fejlesztése érdekében kí-
ván igénybevenni. A Magyarság
szerint a katonai ellenőrzés eny-
hítéséről is tárgyalni fog a minisz-
terelnök Genfben s *kérni fogja az
antant katonai ellenőreinek Ma-
gyarországból való visszahívását.*
A miniszterelnök a megbeszélések
során meg akarja győzni az ant-
tant képviselőit, hogy a katonai
ellenőrzés Magyarországon ma
már teljesen felesleges.

Genfből táviratozzák: A Népszö-
vetség pénzügyi bizottsága február
6-án ül össze. A Journal de Geneve
arról értesül, hogy gróf Bethlen Ist-
ván magyar miniszterelnök és a ma-
gyar kormány pénzügyi megbízottjai
is résztvesznek a bizottság ülésén,
hogy kifejtsek azokat a gazdasági ne-
hezséget, amelyekkel Magyaror-
szág helyreállítása találkozhat. Smith
pénzügyi főbiztos decemberi jelenté-
séből is kitűnik, hogy Magyarország
újraépítésének műve pénzügyi szem-
pontból eddig is a legjobb eredmé-
nyekkel járt. Valamely ország valu-
tájának stabilizálása azonban soha-
sem történhetik gazdasági nehézsé-
gek nélkül.

Lopással vádolt miniszter.

Pénzügyminiszter és államtitkár botrányos afférje Görögországban.

(Athén, január 28.) A görög fő-
város politikai köreit botrányos
eset foglalkoztatja. Mikor a pénzü-
gyminiszteri államtitkár lemond-
ott, Spyridis miniszter azzal a
kommentárral adta ki a lemondás
hírét a sajtónak, hogy egészség-
ügyi okokból vonul vissza. Nico-
pulos államtitkár erre külön nyi-
latkozatban közölte, hogy nem
egészségi állapota miatt mondott
le, hanem azért, mert nem tudta
tovább takargatni a miniszter
visszaéléseit. Felemlíti egyebek
közt, hogy Spyridis a német jó-
vátételként kapott orvosszerek
nagy részét egyik rokonának adta
ingyen és ezzel több százezer
drachma kárt okozott az állam-
nak. Ez pedig csak egy eset a sok
közül. Azzal fejezi be nyilatko-
zatát, hogy vagy indítson Spyridis
ellené rághalmazási pert, vagy in-
dítsa meg a vizsgálatot. Ezek után
— egyik újságíró kérdésére —
azt felelte Spyridis miniszter,
hogy nem teszen semmiféle lé-
pést sem Nicopulos ellen, mert
vádjai nem igazak. Az ellenzéki
sajtó heves támadást indított
emíatt a kormány ellen.

ba. Liane Haid is csak evvel a
fátyollal futott. A filmet egyéb-
ként a hatóságok is lefoglalták,
később azonban visszaadták.
Ezek azonban Neufeld szerint
csekélységek azokhoz a csalá-
sokhoz, amelyeket Fleck elköve-
tett és amelyekkel egy csomó vál-
lakozót és filmgyárat megkárosít-
tott. A családokra vonatkozólag
Neufeld egy csomó tanút vonultatott
fel, akik tényleg beigazolták eze-
ket. A bíróság erre a tárgyalást
elnapolta, mivel Fleck viszont
Neufeldről akarja bebizonyítani,
hogy kommunista magyar emigráns.
Igy tehát a film második ré-
szének szenvedő főhőse legköze-
lebb Neufeld lesz.

Bécsi filmnagyságok egymásról.

Leleplezések a filmesekről.
— Zsuzsanna a fürdőben és
egyéb épületes dolgok.

(Bécs, január 28.) A bécsi bünt-
etőbírósa előtt a minap érdekes
film pergett le, amely leleplezte
a *bécsi filmzsongel titkait*. Fleck
Jakab, az ismertnevű rendező, aki
nagy szerepet játszott a *tavalyi
parisi filmbotrányban* is, megsér-
tette Neufeld Jenő filmszínészt
avval, hogy azt mondotta róla:
„Magyar kommunista emigráns.”

Neufeld viszont megsértette
Flecket avval, hogy különböző
diffamáló híreket terjesztett róla.
Igy kerültek bíróság elé mindket-
ten és a most megtartott tárgya-
lésón épületes dolgok derültek
ki. Neufeld előadta, hogy Fleck
tavaly felkérte, vállaljon szerepet
egy általa rendezett filmben. Neu-
feld elvállalta a szerepet és eluta-
zott a társasággal Velencébe, ahol
a felvételek folytak. Ott Fleck ár-
ra kényszerítette őt, hogy együtt
játsszon hat uccai leánnyal, akik-
ket Fleck előző éjjel szedett össze.
Az egyik jelenet során gár-
zsijának megvonásával arra is
kényszerítette, hogy megcsókolja
és megölelje ezeket az uccai lá-
nyokat, amivel kitétte őt különbö-
ző betegségek veszélyének. A to-
vábbiak során Neufeld elmondot-
ta azt is, hogy Fleck Brioniban
megegyezett egy penziótulajdo-
nossal, aki ingyen lakást és ellá-
tást biztosított neki és egész tár-
sulatának, hogy penzióját beveszi
a filmben. Ezt azonban nem tette
meg, üres, tekeres nélküli gépet
kiszolgált a becsapott penzió-
tulajdonos és villája előtt.

Neufeld, aki úgy látszik, rend-
kívül erkölcsös ember, elmesélte
azt is, hogy Fleck egy ízben a
heiligenkreuzi kolostorban csinált
felvételeket. A rendfőnök csak av-
val a feltétellel engedte meg a fel-
vételeket, hogy azok semmiféle
erkölcstelen dolgokat nem fognak
tartalmazni. Fleck kötelezte ma-
gát erre, az egyik jelenet közben
azonban hirtelen megjelent *Liane
Haid*, az ismert filmprimadonna
egy bő köpenyegben, ami alatt
nem volt más, csak egy igen ki-
osiny és nagyon állászó fátyol.
Mikor Liane Haid a köpenyt leve-
tette és az állászó fátyolba bur-
kolózva állott ottan, a barátok
annyira felháborodtak, hogy majd
nem elverték Flecket és a színé-
szeket. Fleck és társai csak úgy
tudtak megmenekülni, hogy ha-
nyai-hemlek kirehantak a szabad-

ba. Liane Haid is csak evvel a
fátyollal futott. A filmet egyéb-
ként a hatóságok is lefoglalták,
később azonban visszaadták.

Ezek azonban Neufeld szerint
csekélységek azokhoz a csalá-
sokhoz, amelyeket Fleck elköve-
tett és amelyekkel egy csomó vál-
lakozót és filmgyárat megkárosít-
tott. A családokra vonatkozólag
Neufeld egy csomó tanút vonultatott
fel, akik tényleg beigazolták eze-
ket. A bíróság erre a tárgyalást
elnapolta, mivel Fleck viszont
Neufeldről akarja bebizonyítani,
hogy kommunista magyar emigráns.
Igy tehát a film második ré-
szének szenvedő főhőse legköze-
lebb Neufeld lesz.

Titokzatos merénylet.

Fegyveres zsarolási kísérlet a bécsi
román alkonzul lakásán.

(Bécs, január 28.) Izgalmas je-
lenet színhelye volt tegnap *Rudolf
Jacques román vicekonzul lakása*.
A lakásban csak a konzul anyósa
és a szakácsnő tartózkodtak, ami-
kor becsöngetett egy férfi, aki a
konzult kereste. Az anyós beon-
gedte az előszobába, ott azonban
közölte vele, hogy a konzul nir-
csen otthon. Erre az idegen ki-
rántotta revolverét, az asszony
arcára szegezte és így kiáltott:

— *Egy szót sem, mert nyomban
telövöm magam!*

Az anyós nem vesztette el lé-
lekjelenlétét, a szakácsnőért kiál-
tott, akit az idegen szintén meg-
fenyegetett. Erre a két asszony
kirohant a lakásból és segítségül
hívták a szomszédokat. Ezeknek
segítségével sikerült a veszélyes
idegent ártalmatlanná tenni és
átadni a közben odahívott rend-
őrök. Kihallgatásakor azt val-
lotta, hogy Varga János a neve,
személyazonosságát azonban do-
kumentumokkal nem tudta igazol-
ni. Ezután elmondotta, hogy a
háború előtt parkett-asztalos volt
Bucurestben. Most gyalog jött
Magyarországon keresztül Bucu-
restből és csak két napig időzött
Bécsben és ezt az uccákon töltöt-
te. Megmotosásakor mindössze
százezer koronát találtak nála. A
háború alatt, előadása szerint,
örmentenként szolgált a régi osz-
trák-magyar hadseregben. há-

romsor megbeszült és három
vitézségi éremet kapott. Később
hadifogságba került, majd a há-
ború befejezésekor visszatért Bu-
curestbe. Tettének okáról minden
felvilágosítást megtagadott, úgy,
hogy a rendőrség azt hiszi, hogy
a megghusított merénylet egy *el-
mebeteg műve*.

A „hóhér” megszökött.

Kmetty Károly volt főhadnagy hóna-
pok óta Olaszországban tartózkod-
dik. — Ki fenyegette meg Fényes
Lászlót.

(Budapest, január 28.) Megir-
tuk, hogy pár nappal ezelőtt Fé-
nyes László, az ismert magyar
újságíró rendkívül éles cikkben
megtámadta Kmetty Károly volt
főhadnagyot, akit „hóhérnak” is
nevezett. Felsorolta a Dunántulon
elkövetett büneit és többek között
azt írta róla, hogy sajátkezűleg
akasztott fel embereket. Kmetty
erre felhívta telefonon Fényes
Lászlót és követelte, hogy hu-
szonnégy óra alatt vonja vissza
cikkét, mert különben úgy vesz
elégteit, ahogy tud. Fényes azon-
nal feljelentést tett a főkapitány-
ságon életveszélyes fenyegetés
miatt. Megindult a vizsgálat
Kmetty kézrekerítésére és ekkor
érdekes dolgok derültek ki. Meg-
állapították, hogy Kmetty Károly
volt főhadnagy már hónapokkal
ezelőtt megszökött Budapestről
mert akkor körözést adtak ki el-
lene és minden percben várhatta
letartóztatását. Utlevél nélkül át-
szökött Jugoszláviába, ahonnan
szintén utlevél nélkül Olaszor-
szágba jutott. Jelenleg Milanóban
dolgozik, mint egyszerű munkás
egy mechanikai gyárban. A de-
tektívek Kmetty rokonaitól és
barátaiktól elhozták azokat a le-
veleket, amelyeket a volt főhad-
nagy Milanóból írt és ezekből ki-
tűnik, hogy az egykori dunántúli
„hős”-nek nagyon rossz dolga
van Milanóban. Ezek szerint az
is bebizonyosodott, hogy Fényes
Lászlót telefon után valaki más
fenyegette meg. Most az irányban
folvik a nyomozás, hogy ki járt el-
önkéntesen a távollevő Kmetty
Károly nevében és kinek állott ér-
dekében utólag tisztára mosni a
voit Britannias tiszt ugyancsak
megtépázot; becsületét.

Patt és Patachon

szombattól

az aradi Apollóban.

KEAN

Dumas Sándor
híres színműve

MOSJOUKINE a Rejtel-
mek háza főszereplőjével
péntektől

az aradi Urániában.

KÖZGAZDASÁG

Felosztották Nagy-Magyarország államadósságait.

A magyar államadósságok százalékszerű megoszlása az utódállamok között.

Az 1923-ik év június havában a volt monarchia állami adósságainak felosztása ügyében konferencia volt Innsbruckban. Most folytatták az akkor eredmény nélkül zárult megbeszéléseket és véglegesen megállapították az egyes államadóssági kategóriák felosztási kulcsát, melyet az alábbiakban közlünk:

1910. évi 4% magyar koronajáradék: Ausztria 0.447, Csehország 19.837, Magyarország 35.492, Jugoszlávia 15.711, Románia 26.931, Fiume 1.582 = 100%. 3%-os magyar koronajáradék: Magyarország 95.70833, Románia 64.29167 = 100%. 4%-os Tisza-Szegedi sorsjegyek: Magyarország 100%.

Zürichben 2.72.50, Párisban 9.55 a lej kurzusa.

HELYI VALUTAÁRAK. (Január 28.) Francia frank 10.60, svájci frank 37.50, dollár 190, dinár 3.05, szokol 5.65, líra 8.80, angol font 930. **Kifizetések:** Budapest 368, Bécs 365, Prága 5.76, Zürich 37.40, Milánó 8.20, London 932, Páris 10.50, Newyork 192, Belgrád 3.17.

ZÜRICHI TŐZSDENYITÁS. (Január 28.) Amsterdam 209, Newyork 518, London 2487.75, Páris 28.02.50, Milánó 21.67.50, Prága 15.40, Budapest 0.0072, Belgrád 8.50, Bucuresti 2.72.50, Varsó 0.0001, Bécs 0.0073.

ZÜRICHI TŐZSDEZÁRIAT. (Január 28.) Amsterdam 209, Newyork 518.12.50, Lond. 2487.50, Páris 28.07.50, Milánó 21.75, Prága 15.35, Budapest 0.0072, Belgrád 8.47.50, Bucuresti 2.72.50, Varsó 0.0001, Bécs 0.0073.

BUCURESTI TŐZSDEZÁRIAT. (Január 28.) **Kifizetések:** Páris 10.40, London 923, Newyork 192, Milánó 8, Zürich 37.15, Bécs 0.0027, Prága 5.74. **Valuták:** Napoleon 720, aranyárka 45, leva 1.33, török líra 1.05, angol font 906, francia frank 10.60, svájci frank 37.50, líra 8.10, drachma 3.25, dinár 3.03, dollár 189, lengyel marka 0.000035.50, osztrák korona 0.0027.25, magyar korona 9.0026.50, szokol 5.65.

BUDAPESTI ÉRTEKTŐZSDEZÁRIAT. (Január 28.) Magyar Hitel 442, Osztrák Hitel 173, Salgó 528, Rima 141, Ganz-Danubius 2.860, Kőszén 3.100, Szlavónia 63, Schlick 47, Kereskedelmi Bank 1.060, Csáky 9 és fél, Cukor 2.255, Ofa 510, Hazai Takarékpénztár 2.960. — (A számok ezrekben értendők.)

A MAGYAR NEMZETI BANK HIVATALOS JEGYZÉSEI. (Január 28.) Belgrád 1174—1180, Bucuresti 374—376, Páris 3900—3920, Prága 2121—2143, Milánó 3016—3032, Newyork 71.900—72.280, London 345.000—347.000.

Fizetésektelenség Aradon.

Az aktívák felülmúlják a passzívokat

(Sajtó tudósítónktól.) Ma újabb fizetésektelenség történt Aradon: dr. Kele Gyula aradi ügyvéd tette meg a bejelentést az aradi tör-

Horvát-Szlavon Regale kötvények és Horvát-Szlavon földtehermentesítési kötvények: Jugoszlávia 100%.

Magyar vaskapuszabályozási aranykölcsön: Románia 100%.

Több magyar állampapír kerül az egyes államokban levő elhelyezésük alapján nyilvántartásba. Ezeket a címleteket az egyes államok bélyegzőjével látták el az évek folyamán: 4% magy. koronajáradék, 4% 1913. évi magy. koronajáradék, 4% 1914. évi magy. koronajáradék, 4% magy. aranyjáradék, 4% magy. földtehermentesítési kötvény.

A címletek ügyének végleges elintézése természetesen teherbírási lehetőségek arányában történik majd.

vényszák céghivatalánál. A fizetésektelenség kereskedő Szegyi Emánuel, akinek Szegyi és Társa cég alatt a Str. Metianu (Forray-uccában) van textilkereskedése. A 32 év óta fennálló cég, amely különben aktív, a súlyos pénzügyi viszonyok következtében lett fizetésektelenség és mint beadványában mondja, a hitelezők szorítására kénytelen kényszerű egyezségi kérelemmel fordulni a törvényszékhez és beadványában száz százalékos egyezségi ajánlást felhitelezőinek. Szegyi Emánuel aktívja 1.340.000 lej, passzívja pedig 1.153.000 lej. Az aktívák a következőkben oszlik meg: árukészlet 845.000 lej, berendezés 200.000 lej, kinnlevőség 150.000 lej és egy fél ház 145.000 lej értékben. A hitelezők névsora a következő: Aradi Általános Takarékpénztár 170.000 (bekebelezéssel biztosítva), Szende József 100.000 (bekebelezéssel biztosítva), Szécsi és Társa 125.000 lej, Németh, Szenes és Schwarcz 100.000 lej, Prinz és Hilbert 18.000 lej, Berger és Eichner 22.600 lej, Gerő és Radó 13.900 lej, Merkur Kereskedelmi Részvénytársaság 11.300 lej, Kramer és Társa 15.000 lej, Rosenberg Antal 12.000 lej, Deutsch Testvérek 8500 lej, Révész és társai 4300 lej, Stern Lipót 23.500 lej, Weisz és Irsai 32.000 lej, Schwarcz Simon Fiai és Társa 31.800 lej, Grünberger és Altmann (Bucuresti) 19.000 lej, Sipos Jenő (Cluj) 10.500 lej, Grünberger és Baróti (Bucuresti) 3400 lej, Kartonyomogyár 22.000 lej, Berler és Sonn (Bécs) 275 svájci frank, Klein Dénes (Bécs) 931 svájci frank, Lindenbergy Gyula (Bécs) 2450 svájci frank, Unlik Antal (Reichenthal) 180 svájci frank, Weisz József (Timisoara) 1470 svájci frank, Schuller és Schön (Bécs) 799 svájci frank. A svájci frankot 39 lejjel vették fel a mérlegbe.

— A nemesfémek ára. Budapestről jelentik: Az aranyérmék ára csökkent. Huszkoronás magyar aranyért 308—310.000 és osztrákért 296—298.000 K-t fizettek. Az ezüstérmék ára nem változott.

— Rádió-tőzsde Bécsben. Bécsi jelentés szerint rádió-tőzsdét alapítottak. A rádió-tőzsdén minden rádióval összefüggő cikkből kiállítás van.

— Export Máltába. A kereskedelmi és iparkamara felhívja az exportőrök figyelmét arra, hogy liszt, gríz és cement elhelyezésére nagyon jó piacot találhatnak Málta szigetén. Az exportra vonatkozólag bővebb felvilágosítással a kamara irodája szolgál a hivatalos órák alatt.

M O Z I

xx Két világ leánya — Norma Talmadgeval az aradi Apollóban. Ma csütörtökön és holnap pénteken nagyszerű amerikai filmdrámát vetít az aradi Apolló mozgószínház. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órákor kezdődnek.

xx Ma csütörtökön utoljára vetíti az aradi Uránia Vilmos svéd királyi herceg afrikai expedícióján készült felvételeket. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órákor kezdődnek.

xx Patt és Patachon — szombattól miután fényképeztek — az aradi Apollóban.

xx Dumas: „Kean“ vagy „Lángész és örület“. Péntektől szenzációs filmet vetít az aradi Uránia mozgószínház. Dumas egyik leghíresebb regénye nyomán készült a „Kean“ vagy „Lángész és örület“ című 8 felvonásos nagy film, az idei szezon egyik legjobb slágerfilmje.

xx Február 2., 3. és 4-én az aradi Urániában újra színrekerül a Rab szolgakirálynő című hatalmas filmremek, amely a zsidók egyiptomi életét, kivonulását és Mózes szereplését tárgyalja. Mindhárom napon matiné keretében is vetítik a filmet.

xx „Fekete szoba titka“. Szerda óta egy izgalmasan szenzációs öt felvonásos drámát mutat be a városi színház „Lux“ mozgója. Ezt követi „Leon a postára megy“ egyfelvonásos vígjáték, a humoros tárgyú filmek egyik legbájosabbika. A kitűnő műsort még csütörtökön és pénteken vetíti a „Lux“ mozgó.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

Felolós szerkesztő:
RÉTHY JÓZSEF.

Két világ leánya.

Amerikai dráma

Norma Talmadgeval
a főszerepben.

csütörtökön és pénteken
az aradi APOLLOBAN

Az egyedüli, ami olcsó és jó,
A Farmodont fogkrém
[es szájmosó!]

Patt és Patachon
szombattól
az aradi Apollóban.

NYILTTER.

E rovat alatt közléteket nem vállalunk
felvétel nélkül.

A „Patria“ S. A. Romana
pentru exploatarea lemă-
lor igazgatósága és tiszt-
viselőikara mélyen meg-
rendülve tudatja, hogy

Meiszner Zsigmond

úr

aradi tisztviselője, illetve
kartársá, 542

folyó hó 26-án elhunyt.

Emlékét kegyelettel őrizzük.

Arad, 1925. január 27.

Értesítés!

Tiszteltvevőink az tu-
domására adjuk, hogy

üzletünket

Arad, Str. Col. Pirioi 3. sz. alól

a Piata Avram Iancu 1.

(Goldschmidt-ház) alá

helyeztük át.

Teljes tisztelettel 542

Klein si Weinberger

Karlsbadi porcellán I I

edények kilőszámra kaphatók, rossz
villanyégők becserélése ujjakra ráfi-
zetéssel, üveg- és porcellán tárgyak
szakszerű ragasztása, képerreztést
legelőcsőben vállal 541

SCHWARCZ üveges Aradon, a zsidó-
templom mellett.

Harisnya kötődémbe

finom pametek érkeztek, vállalok jutányos árért, új harisnyák kötését és fejeléseket **Öz. Braun Ignácné**, Arad, Str. Brătianu II. (főpostával szemben).

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. — Minden sor hirdetés ára hétköznap 2 lej, bányai vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 6 lej, illetve 6 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavak kiemelésével kell jelezni. — Hirdetéseket 4. u. 5 óráig vasárnap fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 máig hétköznap 28 lej, vasárnap 30 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, az minden egyes esetben megváltoztatassa, illetve helyesbítse.

Alkalmazás.

MINDENES, ki főzni tud azonnal esetleg február 1-ére kerestetik. Cím Arad, Str. Caragiale (Csiky Gergely-u.) 19., I. em. 515

FIATAL engrossista segédet keres azonnali belépésre Ehrenfeld fűszerkereskedésbe Arad. 520

LÁMPAERNYŐK készítését legmodernebb kivitelben olcsón vállalom. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 300

MUNKÁSLEÁNYOK felvételmek „Azuról” vegyszert gyár Arad, Str. Ciocotea 19. szám. 10185

GYERMEKSZERETŐ jobb leányt két kis gyermek mellé keresek. Kohné. Arad, Str. Gheorghe Lázár (Simonyi-u.) I. Uránia épület. 546

KIFUTÓFIUT keresünk. Perfect Arad, Strada Eminescu 15. 15134

UTAZÓ, ki másoknak is utazik, kedvezően akceptálom. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 544

Vétel és eladás.

FEKETE pianó és egy koncert zongora eladó Berghammer Arad, Str. Mărăsești 68. sz. 543

SELYEMKENDŐK, zongora, vagy asztali terítőknek, kis fali vitrin, uzsonna garnitúrák, komplett háló, ebédlő és szalonberendezések, különböző butordarabok, rézgy, dohányzó asztalkák, majolika vázák, gyermek játékok, szőnyegek, ezüst evőeszközök, ékszer, függönyök, garderober szekrény, gyermekkosci, dísz tárgyak stb. eladó. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

EZÜST TÁLCÁKAT, ezüst tárgyakat, szőnyeget, antik órákat és antik tárgyakat, egész szoba berendezéseket, egyes butordarabokat, dísz tárgyakat stb. bizományba veszek. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

ÜZLETI KÖNYVEK hiányosított, nyomtatványok, írószerek jó minőségben olcsón Max. Molnár si Comp. Arad, Str. Brătianu sarok üzlet, főpostával szemben. 5282

HENGERCSOMAGOLÓ papír vastag és vékony állandóan kapható. Kniesszer könyvkereskedőnél Arad, Str. Tudor Vladimirescu (Dobó-ucca.) 6581

SOHASEM fog más szappannal mosdani aki egyszer Földes-Hehs Borax szappannal mosdot. Nagyszerűen habzó, jó illatú pompás készítmény. 51

ZONGORÁKAT veszek helyben és vidéken. Melis. Arad, Str. Pompiliu (Kaszaucca) 21. 15132

ANTIK butorral rendezt be legolcsóbban lakását. Mindennemű ezüstöt, ékszer, pianót magas áron veszünk. Salon Artistique Arad, Fischer Eliz palota. 450

FRAKK középmetre és cylinder eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 510

HALÓ, ebédlő, íróasztal, könyvszekrény, valódi perzsaszőnyeg, mángorló-gép stb. eladó. Ujarad, Főut 4. 511

ELUTAZÁS miatt sürgősen, olcsón eladó egy matt, kitűnő állapotban levő ebédlő. Cím Arad, Str. E. Giba Birta 28. ajtó 1. 528

RÉGI KÖNYVEKET előnyös áron vásárol Sándor hírlapiroda Arad. 10180

JÓKARBAN levő gyermekkosci keresek megvételre. Cimeket Rudolf Mosse Arad kérék. 10185

Finom frakk

mollénnyel, csak egyszer viselve, félárban eladó.

Arad, Strada Gheorghe Popa (Ferdinánd-ucca) 10. sz., a házmesternél. 545

Ingatlan.

MAGYARÁDI Bokréta hegyen 4 holdas szálló kolnával eladó. Pásztor János Arad, Str. Virginia Hotoran 33. 540

Különféle.

KÉRJEN cenzurázott magyar könyvkiadásokról ingyen katalógust Sándor hírlapirodától Arad. 10185

PÉNZKÖLCSÖNÖKET betáblázásra folyósítatók Haász iroda Arad, Str. Romanului 5. (Zrinyi-u.) 16539

Könyvek rendbehuzatalát,

órás könyvelést vállal, adóügyekben is jártas

főkönyvelő.

Szíves megkereséseket „Rutinirozert” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatala kéri. 547

Alkalmi vételi

Belvárosi kisebbszertű magánház májusra átvehető 3 szoba, elő, fürdőszoba lakással 80.000 lei telerrel, 340.000 leiért eladó. Megbizott Uranul-iroda Arad, főpostával szemben. 16074

Magyarország egyik vidéki gépöntőjében **könyv- és papirkereskedés** dusan felszerelt raktárral, nagyobb **nyomdával**, hetenként kétszer megjelenő lappal, betegség miatt **eladó**. Megkereséseket az Aradi Közlöny kiadóhivatala továbbítja. 462

G. 9173—1924.

PUBLICATIE DE LICITATIE.

Pe baza deciziei judecătorești de ocol Arad No. de mai sus, mobile și alte obiecte prețuite în suma de lei 11.200 cuprinse în favorul lui Aloisiu Voitec pentru suma de lei 3000 capital restant interese de 5% dela 24 Februarie 1920. spese stabilite până în prezent în suma de lei 1513 se vor vinde la licitație publică în Arad Strada Colonel Paulian No. 2 în ziua de 3. Februarie 1925. d. m. la orele 2.

Arad, la 14. Ianuarie 1925. 538

Clupușca, exec. judecătorească.

Egy liter tejet is házhoz szállít az aradi **Cervin** tejcsarnok, ahol lefőzött tej is kapható.

Illits BRISTOL-szálló

BUDAPEST

216

Dunaparton, minden elképzelhető kényelemmel. Elsőrangú Duna-terem és polgári étterem. Kitűnő konyha. Kávéház. Mérsékelt árak.

Ma friss hal kapható,

ugyanott fagymentes burgonya és aszalt szilva legjutányosabb árban

Luttwák-cégnél.

Zongorák

ujak és kereset használtak elsőrendű wieri, német és angol gyártmányúak állandóan raktáron. Legmesszebbmenő jóállást vállalom! Részletfizetésre is! Jutányos árak!

STERNBERG

zongora gyári lerakat.

Oradea-Mare, Piața Unirei 2.

Telefon 13—45. Sirocco No. 175

442A

Manicür Salon Eleonora

Arad, Str. Eminescu 3. szám (Dobk Ferenc-u.), más vállalkozás miatt

átadó.

Bővebbet ugyanott 517

A BERNDORFI ALPACCA

5892

6s

ALPACCA-EZÜST

EVŐESZKÖZÖK

és ASZTALI KÉSZLETEK A LEGJÓBBAK.

KAPHATÓ minden szakmabeli üzletben.

Főraktár: „ALB-NA”. Fabrica de ARGINTARIE-BERNDORF S. A.

BUCUREȘTI, Str. C. A. Rosetti No. 3.

NAGY VÁLASZTÉK CHINAEZÜST ÁRUKBAN.

Berndorfi TISZTA-NICKEL főzőedények. :::: Ezüstözések és javítások szakszerű elkészítése.

